

Վերջին խօսք եւս: Մեզ յայտնի է ան-
խոնջ թարգմանչի աշխուժութիւնը և մեր
համոզումը այն է որ սրանք վերջին թարգ-
մանութիւնները չեն Պ. Վարդանեանի —
ուստի ցանկալի է որ մեր թէթեւ նկատու-
ածութիւնները զանց չաւնուէին և Պ.
Վ. Վ. իւր յետագայ թարգմանութիւն-
ների մէջ աշխատէր իւր լեզուն միանգա-
մայն հասկանալի դարձնելու ամենքի համար
խոյս տալով մասնաւոր խրթին բառե-
ղործածելուց: Այս կերպ միայն կարելի
էր լինի մշակել աշխարհարարութիւնը: Ծ

տառիման կրօնական և ազգային ըզ-
գացումներն տկարացած և փճացած
Հայեր, որոնք ու մտքով թրքախաչ
յետայ, չմտած են մի օր թէ աւելի խոհե-
մութիւն կը լինի եթէ Հայ անունն ալ
թոյթաբէն իրենց վրայ է և աւելի հա-
գիտ մի վիճակ վայելեն Բաճաթեան
առջեւ այս տառիման խոնարհելով չէ-
որ այսօր թիւրքահայաստանի մէջ
բազմաթիւ գիւղեր հայ անունը միայն
կը կրեն, թրքացած հայ բնակիչներով

Ահա թէ հայ էֆենտիներն շատ
անգամ իրենց շահի համար գէպի ուր
յառաջ կը տանին մեզ կամաց կամաց,
փոխարէն տն ուրախութեան որ մենք
կըզանք տեսնելով իրենց յառաջդի-
մութիւն օտար կառավարական պաշ-
տօններէ մէջ:

ՆԱԽԱԿ ԹԻԻՐԵՒՄԷՆ

Կ. Պոլիս, 14/26 փետր. 1887
Յորդէն գրած եմ Պէշիկթաշի գե-
րեզնէնաւորուն խնդրոյ մասին: Փետր-
9ին Ազգային ժողովը գումարեցաւ
զարգեւելու համար այդ խնդրով: Թէ-
պէտ մի քիչ ուշացայ գրել, բայց եր-
կու պատճառ ունէի: Նախ որ Վառ-
նայի ճանապարհը դոյն էր: Երկրորդ-
պէտք էր որ կարենայի երեսփոխան-
ներու հետ տեսակցիլ և տեղեկու-
թիւն քաղել: Երեսփոխանք ալ լոյս
բուսականին գաղափարացէին, թէ-
պէտեւ գաղափարացութեան արժա-
նի ոչինչ կար:

Ազգ. ժողովը պիտի գումարուէր
փետր. 10ին: Գլխաւոր կողմանէ այս-
պէս լուր տարածուած էր, բայց յան-
կարծ փետր. 1ին հրապարակուի խոր-
հուած են: Այս փոփոխութիւնը կա-
մուտ էր: Ուղեցին ժողովուրդը խա-
բել որպէս զի չինի թէ երթան պա-
շտեն ժողովարանը:

Ժողովը գումարուեցաւ փետր. 9ին
կէս օրի մօտ ի սրահն Պատրիարքա-
րանի: Կը նախագահէր Յարութիւն
Պատրիարք: Կատենապետէր Յարութիւն
Մէրեքան-Գոյի էֆենտի: Ներ-
կայ եղած են Քաղ. ժողովը անգամբ,
իրենց գլուխ ունենալով Ատենապետ
Նուրեան էֆենտի: Իսկ Կրօնական Ժո-
ղովն իրեն գլուխ ունենալով Խրիմ-
եան Հայրիկ, բարձրովին հակառակ էր
Նուրեան էֆենտի:

Երբ տեսանք բացուած է, Մայր
Դիւանը կարգադրած է տեղեկագիրն
Կրօն. և Քաղ. ժողովը որով յայտա-
բարած են թէ՛ պալատան հրամանա-
տար Ղազի Օսման փաշա կը պահան-
ջէ որ Պէշիկթաշի գերեզմանատունը
պարտէզի մի վերածուի: Պատրիարքը
չէ յարուցած ու եւ արդեւ այս պա-
հանջան գէտ, պայմանաւ որ ոսկեր-
ները իրենց տեղը մնան և ծառերը
անոնց վրայ տնկուին: Սակայն Օսման
փաշա չընդունիլ այս պայմանը և կա-
ռավարիկ որ ոսկերները փոխադրուին
այլուր, ինչպէս որ կրնան Բրիտա-
նէական կրօնքը: Հակառակ պարա-
գային մէջ — եթէ մերժուի լինի Հա-
յոց կողմանէ — այդ մերժումը պի-
տի նկատուի իբր անհաւատարմու-
թեան ցոյց մը ազգին կողմանէ:

Պատրիարքը միայն առաջին թու-
թիւն պատասխան տուած է: Իսկ երկ-
րորդ թուովին պատասխանը տալու
համար կ'պատէ ժողովը որոշմանը:
Պաշտօնագրերը կարգադրուեն և
յոսելով ու զայրոյթով լսած է Ժո-
ղովը որ արքունի տան հրամանատա-
րը կ'անուանէ «մէշաթլը» (աղա-
նոց, ուր կենդանեաց գիտէներ կը
նետուին): քրիստոնեայ գերեզմանա-
տուն մը: Կերելի թէ Պատրիարքա-
րանի կողմանէ գիտողութիւններ ե-
ղած են և յաջորդ թուովին մէջ
«գապրիթան» գրուեալ է:

Այս պաշտօնագրոց տութիւն վիճա-
բանութիւն կը բացուի և Պէշիկթաշի
էֆենտի խոսիլ կը քննադատէ Պատ-
րիարքարանի պատասխանագիրն յո-
րում ըստած է թէ գերեզմանատուն
պարպելն անբաժնի յարմար չէ Բրիտա-
նէական կրօնքը: Այս մասին վիճաբա-
նութիւնը աւարտելէ վերջ, Քաղ. Ժո-
ղովը տեսնապէս կը մտնէ բուն
խնդրոյն և պերճաբան լեզուաւ մը կը
բացատրէ թէ հարկ անհրաժեշտ է
յանձնել գերեզմանատունը: հակա-
ռակ պարագային մէջ Նուրի Վահա-
փառութիւնը պիտի վշտանայ Հայոց
դէմ և այնուհետեւ ազգային բոլոր
գործերը վատ կ'ընթանան:

Նուրեան էֆենտի կը յարէ նաեւ թէ
այս առիթէն օգուտ քաղելու է Բե-
րայի մեր գերեզմանատուն տէր լինե-
լու համար: Այդ գերեզմանատունը
կրնայ ծախուիլ այնուհետեւ և մօտ
4,000,000 ֆրանք արտադրել Հայոց:
Խորէն Նար-Պէշիկթաշի գերեզման-
մարանելով Նուրեան էֆենտի, կ'ըսէ
թէ Պէշիկթաշի գերեզմանատունը կը
տեսնան ունենալ պալատան պաշտօն-
եայները և ոչ թէ Սուլթանը և այս
ապոյուցանելու համար օրինակներ
տաւ կը բերէ:

Խորէն Սրբազան կըսէ թէ Սուլթա-
նը հրամայած էր մի քանի ամիս ա-
ռաջ իւր ճարտարապետներէն Վատի-
լաքի էֆենտիին տխուներ շինել պա-
լապ հողի մը վրայ: յոյն ճարտարա-
պետն այդ ախուներու հիմերն սկը-
նած էր ձգել այն պարապ հողերուն
վրայ որ կը գտնուին Պէշիկթաշի գե-
րեզմանատան գիւղաց: Սուլթանը զայս
տեսնելով հրամայած է որ գաղթեցը-
նեն կառուցումը, վաճառ զի անվայել է
հանդէպ գերեզմանատան մը ախու
շինել և արդարեւ ախուսն այժմ ու-
րիշ տեղ շինել կը տրուի:

Պալատան պաշտօնեայ մը փոխել
տուած էր գերեզմանատուն պատե-
րէն մին որպէս զի երթեւեկութիւն
հաստատէ իւր բնակարանէ որ եր-
տղի մէջն է գէպի փողոցն, անց-
նելով գերեզմանատուն մէջէն: Սու-
լթանը իւր անձնական ծախիւքը վե-
րջապիտի այդ պատը կառուցանել տը-
ւած է:

Արդ շատ պարզ է որ եթէ Վահ-
Սուլթանը կամենար գրաւել գերեզ-
մանատունը, թոյլ կուտար որ նորա
բարձրագին ախուներ շինուին, նորա
պատերը փչին, որպէս զի Հայք ալ
ճանճարացած յանձնեն գերեզմանա-
տունը:

Այս առիթ վիճաբանութիւններէն
և ազգին մէջ տարածուած լուրերէն
կատկած կայ թէ՛ պալատան բարձ-
րագին պաշտօնեայներէն ոմանք
պէտք ունենալով այդ գերեզմանա-
տուն, իրենք են որ խորամանկու-
թիւններ կընեն և Դրան Հայ պաշ-
տօնեայներն որք ազգային գործի մէջ
են, կը փախաքին հաճոյ լինել այդ
բարձրագին պաշտօնեայներու որպէս
զի անոնց շնորհիւ կառավարան իրենց
պաշտօններուն մէջ:

Խորէն Սրբազանի գէտ խօսած է
Փափաղեան Ստեփան էֆենտի: Այդ-
անձը գէթ կրօնավար լինելու համար-
ւը կը վայելէր, և այդ օրը տեսնուե-
ցաւ որ ամեն ինչ կեղծ է եղած: Ինչ
որ ալ լինի, գերեզմանատունը յանձ-
նելու է ըստած է, ամեն զոհողութիւն
յանձն տանելու է որպէս զի հաճոյ
լինինք Տոմար: — Զբաւակցանա-
լով այսպիսով, Փափաղեան էֆենտի
ըրած է իսկ մը մատնութիւններ ընդ-
դէմ Խորէն Սրբազանի:

Ազաբէգեան Մարկոս էֆենտի ջախ-
ջախեր է Փափաղեան էֆենտին: Ըսած
է թէ հինգ Կար է Հայք ամեն դո-
հողութիւն բրած են Թրքաց համար,
սակայն այժմ կարելի չէ հանդուրժել
որ մահմետականք մինչեւ իսկ խառ-
նութիւն մեր կրօնից մէջ և մեղի սովորե-
ցնելու եղեն թէ ինչ բան կը ներէ
Դրիստոնէական կրօնքն, ինչ բան չը
ներեր:

Ազաբէգեան էֆենտի խօսքերը
խորին ապաւորութիւն թողած են:
Հերոցհետէ խօսք տուած են զանա-
զան անձեր յորս Հմայեակ եպիսկոպոս
Դիմաքեան, Նիկիէ վարդապետ Այ-
վաղեան քաջարար պաշտպանած են
եկեղեցւոյ դատը:

Իսկ ամենէն մեծ յաղթանակն Հայ-
րիկին մնացեր է: Հայրիկ անձան լեզ-
ուաւ մը մի առ մի հերքեր է Նուր-
եան էֆենտիի և իւր համախոհից
փառաբան: Դրուաբեր է Վահ. Սու-
լթանի աղաատմութիւնը և վերջա-
պէս ըստած է թէ եկեղեցին չէ կարող
խոնարհիլ:

Յայժ սրտաշարժ եղած են Հայրի-
կի առաջին խօսքերն: «Պահ մը կը
մտածեմ թէ ո՞ր ենք արդեօք, ըստ
է. տան և չորս դուր տաւ այս օրս
մեր Հայք ժողովուած էին ի Վաղար-
շապատ: Թուղթ մը եկած էր Յազ-
կերտ թագաւորէն և կը մտածէին թէ
ինչ պատահան տան: Վաղը Դեռն-
գեանց օր է:»

Այդ խօսքերը ցնցած են բոլոր Ժո-
ղովը:

Հայրիկ «Ոչ կարեմը»ն ըսելէ յետոյ
գաւառ եղած է եկեղեցականաց հետ
(յետոյ կ'ըսեն): Պատրիարքն ուղած
է նոյա հետեւիլ, իսկ Փափաղեան
թոյլ չէ տուած դրան առաջ կանդ-
նելով:

Վիճաբանութիւնները կը շարունա-
կեն: ամենքն Պատրիարքը տալու կողմն
է: Ինչքն ու Քաղ. ժողովը կը սպառնան
հրաժարիլ եթէ հակառակ որոշում
տրուի: Երեսփոխանք ոմանք կը յայ-
տարարեն թէ՛ պէտք է Համագու-
մար եկեղեցական ժողովը յանձնել:

ուրիշներ մէջէն եղնելու համար կու-
ղեն որ վերադառնան Վարչութեան յըն-
դի: Այս երկու առաջարկութիւններ կը
գրուին քուէի: Համագումարի խորհր-
տելու առաջարկը 6 քուէ, իսկ միւս
առաջարկը կը ստանայ 18 քուէ: Ատե-
նապետ Մէրեքան-Գոյի էֆենտի կը
յարէ թէ Վարչութիւնը փոքր մը պի-
տի ընէ չափու և եթէ չյաջողի, այն
տանն ապագային օրինակ չլինելու
պայմանաւ պիտի կատարէ կայսեր
կամար:

Այսպիսի կենսական խնդիր մը ի
հարկէ կարելի չէ լուծել 18 քուէով,
մինչ 55 երեսփոխան ներկայ դուր-
ւած են ժողովին:

Կրօն. և Քաղ. ժողովները պիտի
գումարեն ըլ. օրս Կրօն. ժողովը կը գի-
մարդէ, Քաղ. ժողովը կը պնդէ որ
արուի: Եթէ Կրօն. ժողովը հրաժա-
րի, Քաղ. ժողովը գործն ինքնիրեն
պիտի ընէ:

Ժողովուրդին մէջ մեծ ցասում կայ:
ՀՐԱՌԱՆ

ՎԱՐՉԱՆԱՅ ՀԱՆՐԱՊԵՏ Ի ՈՒՄԱՆԱՆԱ

Թուր-09/26 փետր. 12/24ին կը գրեն
մեզ թէ Վարչաւորաց զբաւարաց տօնին
առիթով մի հանդէս կատարուեր է եկե-
ղեցուն մէջ ուր Արթ. Տ. Խաչատուր քա-
հանայ Պ. Մոսկովեան ոգեւորիչ մի քա-
րող խօսեր է: Նոյնպէս և Ս. Վառնիկեանց
քահանայից տօնին առիթով Արթ. Տ. Խա-
չատուր քահանայն ազգաբարձրան յոր-
դորներ կարգացած է եկեղեցւոյն մէջ ժո-
ղովրդին:

Թէեւ Արթ. Տ. Հօր խօսած ճառերի
պատճենները դրուած են մեզ, բայց ինչ-
պէս նկատած կը լինին Արմ. ճիւղի ընթեր-
ցողներն, սովորութիւն չունինք ճառեր
հրատարակելու, ինչպէս որ Մարտի 11 կա-
տարուած հանդիսին մէջ խօսուած ճա-
ռերն ալ չհրատարակեցինք:

— ՊՐՈՖԷՍՐ ԼԷՆ մեր պատուարժան թղ-
թակից գրած է մեզ հետեւեալը:

Պրապիա 13/25 փետր. 1887

Ձեր Արմ. ճիւղ լրագրոյ մէջ ազգային
կենսական խնդրոյն նկատմամբ հրատա-
րակեալ յօդուածներն ընթերցողք սկսան
կամայ կամայ հայրենի սիրովն բռնկիլ:
Ըսած իս աղացող է այս տարի Սրբոց Վար-
դանայ տօնիկ տարեդարձի հանդէսը որ
Հայ գաղթականութեան հոս հաստատուե-
լին ի վեր առաջին անգամն է որ կատար-
ուեցաւ այս տեղ: Առաւօտուն եկեղեցւոյ
աւարտմանէն ետք, մի քանի Պօլեցի ե-
րիտասարդք միաձայն ներդաշնակու-
թեամբ օրուան յարմար մի սրտաշարժ
երգ երգելով հանդէսը սկսան, որմէ ան-
միջապէս ետք մի պանդուխտ հայազգի
յանապարտաւորք եղաւ բաժն ու այնպիսի
լուրջ և ազդու եղանակաւ մեր վաղեմի
փառքերն ու մինչեւ հիմա կրած վիշտերն
նկարագրեց որ ունկնդրաց ոմանց աչքերէն
արտասուք կորեց: Բանախօսութիւնը
ընդհատուեցաւ երիտասարդաց խմբին
երգովը, որմէ ետք, ճարտար բանախօսն
շարունակեց իւր բանից թերն և տեսց մի
ժամ: վերջապէս փակուեցաւ հանդէսը
ժողովուրդ Ազգ. սրտաշարժ երգերով: Այս
հանդէսը խորին տպաւորութիւն ունեցաւ
հանդիսականաց վրայ: չառերն շնորհա-
կալութեան նամակներով իրենց զգացում-
ներ յայտնեցին Պ. Ստենաբանին որ պատ-
ճառ եղաւ նոյն օր իրենց երաւայ մէջ
նորագիւ Հայրենեաց արիւնը: Յսկեց իւր-
բախտակալ, հաւատով եմ, Տէր, որ առ-
կէց վերջ ամեն տարի նոյն հանդէսը աւե-
րի շքեղ կը կատարեն ի յիշատակ մեր տը-
խուր և միանգամայն փառաւոր անցելոյն:

Պ. Ս. ՊՐՈՖԷՍՐ ԼԷՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ՄԻ
համար
խնդրէ
«Արմէն»
ուր վե-
թեան
անդա-
գտնե-
ր
համար
նիստ
—
Գ. Յ.
ընկա-
թակի
զեցու-
լ
ՀԱՅ
«Լեւոն»
գան-
որ Լա-
ընկեր-
անցա-
րի: Ճ-
ներն
տալիս
ներկա-
անձե-
ր
Փաթեկ
կազմէ-
շեցու-
յեր
զ-
նակից
բաղ-
ճակը
Պարսկ
և խն-
յօդու-
մեծ
Արմէն
լու հ-
տու-
Են
Ենտի-
նու-
տի տ-
է հե-
Քաղ-
կամ
թեան
ուհա-
թիւն
կան-
նշան-
—
Դու-
թեան
Մանր-
բահ-
50
հրատ-
կութե-
ժամո-
բահ

Պ. Պ. Մնացական և Արմենակ Մ.
նուէլեանց կը ծանուցանեն իրենց բա-
րեկամներին որ վաղ կիրակի (մարտ-
հայոց մատուռին մէջ իրենց հա-
գուցեալ հօր Թուման Մանուէլեան
համար հագեհանդարի պատար-
պիտի մատուցուի :

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

L'UNION MÉDITERRANÉENNE

Le premier numéro de l'Union Méditerranéenne, revue bimensuelle des intérêts économiques du Monde Latin, vient de paraître chez Chaix en une livraison de 20 pages grand in-4° raisin, à deux colonnes, dont voici le sommaire :

Après vingt ans....	MM. M.-A. Gromier.
Les Hommes du jour	Abou-Naddara.
L'Union Méditerranéenne.....	Lutèce.
A Emilio Castelar..	Ch. Grandmougin.
Notre dîner de fondation. Discours de	
MM. Abou-Naddara, Iskender,	
Marbeau, Broussali, José Carrillo	
Videira, Nicolas Estévez,	
René Vaillant, Louis Ma-	
con, Gromier.....	
Nos amis et nos	Gabriel Jacques.
journaux.....	M.-A. G.
Une visite à Sid El-	Henri Duveyrier.
Ghali Ben-Azou.	
Leschambres de com-	
merce françaises à	
l'étranger.....	Coint-Bavarot.
Le commerce de la	
France en Orient.	Dém. Georgiadès.
Revue des livres.	
L'art et la science	
au XIX ^e siècle....	A.-O. Munro.
Le Zollverein médi-	
terranean.....	Emile Gautier.
Les Sociétés de visi-	
teurs de Paris en	
1889.....	M.-A. G.
Bulletin financier et commercial. — Petite cor-	
respondance — Avis importants — Annonces.	

On s'abonne en envoyant un mandat-poste de dix francs à son directeur-gérant, M.-A. GROMIER, 12, rue Cadet, Paris (Un numéro séparé : 50 centimes).

COMITÉ DES CONCOURS POÉTIQUES

DU MIDI DE LA FRANCE

Anciens concours poétiques de Bordeaux

APPEL AUX POÈTES

Le Tre-ze-Huitième Concours poétique

Ouvert en France le 15 Février 1887, sera clos le 1er Juin 1887. Vingt médailles, or, argent, bronze seront décernées.

Demandez le Programme, qui est envoyé franco, à M. Evariste CARRANCE, Président du Comité, 6, rue du Saumon, à Agen, Lot-et-Garonne. — Affranchir.

ՊԵՏԱԿԱՆ ԶԱՅՈՑԱԿԱՆ

ԵՐԿԱՍԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՐԳՈՒՆՆԵՐ ԱՐԴԱՆՆԵՐ

Երբորդ տպագրութիւն

Ամեն Հայի համար անհրաժեշտ պարտք է խմանալ իւր ազգի պատմութիւնը, գիտնալ թէ ի՞նչպէս սկըսեր է իւր ազգ, ո՞րտեղ ունեցեր է իւր հայրենիք, ի՞նչպէս եկեր հասեր է մեր օրեր, ո՞րոնք են եղած իւր երջանկութեան և իւր թշուառութեան պատճառներ և այլն :

Իհարկ Սրբութեանց որ Տփղիսի ներսիւսեան Վարժարանին մէջ Հայոց պատմութեան ուսուցիչ էր և որ յանկարծ մի օր երբ աշակերտներ իրեն կը սպասէին Վարժարանին մէջ իւր ոգևորիչ դասեր լսել, խնայուեցաւ թէ անյայտացեր է, իւր աւանդած դասերի համառօտութիւնը գրել վրայ ամբողջած և թողած էր : Այս տխուր դէպք պատահած է 20 տարու չափ առաջ, իւր եղբայր ի դուր ընդերկար նորա հետք զոնազան քաղաքների մէջ փնտռելէ յետոյ, թէ՛ իւր անյայտացեալ եղբոր

իշխատակը յաւելեցանք և թէ՛ Հայոց պատմութիւնը ուսանիլ փափաքողներին մի գիւրութիւն ընծայած լինելու համար հրատարակած է նորա գրած սոյն «Համառօտութիւն Հայոց Սգգի պատմութեան»ը, որ մինչև այժմ երբորդ տպագրութեան արժանացած է : Սկիզբը դրած են Հայաստանի հին աշխարհագրութեան վերաբերեալ տեղեկութիւններ և պատմութիւնն ալ այնպիսի ոճով գրուած է որ թագաւորների կռիւները միայն հնարկայայտուէր, այլ և կը պատկերացունէ ժողովրդի վիճակը : Մասնաւորապէս Կիլիկիայի մէջ մեր թագաւորութիւն ունեցած ժամանակ Լատինների դաշնակցութեան վրայ յոյս դնելով մեր կրած աղէտները և յաւատարութեան արդիւնքը ուշադրութեան արժանի ոճով ցոյց տրուած են :

Փափաքելի է որ ամեն Հայ իր տան մէջ ունենար գէթ մէկ օրինակ իւր ազգային պատմութեան գիրքէն, կարգար և կարդալուներ իւր տան մէջ դառնալուներին :

Գ. Արտիսեանցի «Հայոց պատմութեան» սոյն դասագիրքը կարելի է ստանալ «Արմէնիա»ի խմբագրատունէն, զրկելով միայն 2 ֆրանկ մէկ օրինակի համար : Խմբագրատունը ինք կը վճարէ փոստի ծախքը : Մէկ անգամէն 10 էն աւելի օրինակ գնողին զեղչ կը լինի : Վճարքը չըրկուած գիրք չըրկուիր :

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՑՈՅԸ 1887 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. Փ. ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՅԻ

ՏԱՊԱՐԱՆԻՒՆ Գ. ՊԱՆՏԱՆԵԱՆ

(Արամեան)

1887 տարւոյն Ընդարձակ Օրացոյցն հրատարակուեցաւ նախորդ տարինէլէ շատ աւելի ճշիւ :

ԲՈՎԱՆԳԱԿՈՒՆ

Բացի բուն Օրացոյցէն կը պարուենակէ հետեւեալ վիճակագրական կարեւոր գիտելիքներն : Օտանեան կայսրութիւն, — Աւագանի կայսերական պալատան, — Նախարարք Բ. Դրան, — Մեծ պաշտօնատարք Մայրաքաղաքի, — Հրամանատարք բանակաց, — Կուսակալք նահանգաց, — Պատրիարքանք և ազգապետք, — Օսմանեան զեապանք, — Դեսպանք օտար տէրութեանց, — Վիճակագրութիւն Օսմ. կառավարութեան, — Հայազգի ատոմաւորութեան և պաշտօնեաց Օսմ. տէրութեան, — «Հայրապետութիւն Հայոց», — Եպիսկոպոսութեան, — Ազգ. Կեդրոնական Վարչութիւն, — Յանձնաժողովք, — Պաշտօնեաց Պատրիարքարանի, — Առաջնորդութիւնք Թուրքիոյ, թեմք նոցա և տունք, — Հովուութիւնք, — Մայրաքաղաք Թուրքիոյ, — Թաղօրաց Կ. Պոլսոյ, — Համագումար թաղօրէից, — Բարեգործական և կրթական հաստատութիւնք, — Առաջնորդութիւնք ի Ռուսաստան

և այլն, — Մայրաքաղաք ի Ռուսաստան և այլն, — Կայսերական գերդաստան Ռուսիոյ, — Հայազգի ատոմաւորք և պաշտօնեաց Ռուսական, Պարսկական և այլն այլ տէրութեանց, — Հռովմէական Հայ հասարակութիւն, — Բուլղարական Հայ հասարակութիւն, — Դասաւորք պետական ուսումնարանի, — Բժիշկք քաղաքական և զինուորական, — Փաստարանք, — Սրուեստագէտք, — Լրագիրք, — Հեռագրութիւնք Թուրքիոյ և միջազգային, — Եւրոպական միջազգային թղթատարութիւնք, — Եւրոպական նամակատունք, — Յամաքային թղթատարութիւն Ասիական Թուրքիոյ, — Ժամացոյց սուրհանդակայ Օսմ. միջազգային թղթատարութեան, — Յուլիք երթեւեկութեանց շոգենաւուց այլն այլ ընկերութեանց, — Պատկեր 1887 թուին, — Վիճակագրութիւնք օտար տէրութեանց, — Աղբք, — Մանուցմունք : Ներկայ տարւոյ Ընդարձակ Օրացոյցն ընդարձակութիւնը 320 երեսներու բարձրացած է :

Կը ծախուի «Արմէնիա» լրագրի խմբագրատունը : Դինը 75 սանթիմ : փոստի ծախքը կը վճարէ խմբագրատունը :

Պարզ ՕՐԱՅՈՑՈՅԸ որի մէջ կայ ՎԵՏ. Մակար Կաթողիկոսի պատկերը, կը զրկուի փոստով 30 սանթիմի փոխարէն :

ԲԱՅՅԻԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

ԿԱՅԾԵՐ

ՀԱՏՈՐ Ա

Ազգային վիպագիր Պրն. Բաֆֆիի գործերին մէջ առաջին տեղը կը գրաւեն ԿԱՅԾԵՐԸ : Այս գիրքը կը ծանօթացունէ ընթերցողը տաճկական և պարսկական Հայաստանի գլխաւոր տեղերին հետ, հետաքրքրաշարժ տեսարաններ կու տայ քուրդերի և նազան յեղերի և հայերի դրութեան, վարքի և բարքի մասին : Նա ցոյց կը տայ այն ծրագիր որին պէտք է հետեւին Հայաստանի մէջ գործելու զոյններն : Մի խօսքով թէ՛ իբր ազգային ընտիր վիպասանութիւն և թէ՛ իբր հայրենասիրական գործունէութեան վարդապետարան և ծրագիր, արժան է որ դանուի այս գիրք ամեն հայրենասէր Հայի տուն :

ՋԱԼԱԼԵԴԴԻՆ

1877ի ուսումնական տարւոյ լրագրի ժամանակ Շէյխ Ջալալէդդինի արշաւանքին պատճառով Տաճկաստանի հայերի կրած աղէտների մէկ աղէտարշ նկարագիրն է : Գրքին սկիզբը կայ հեղինակին, Պ. Բաֆֆիի պատկերը :

Վերայիշեալ երկու գիրքերը կը ծախուին «Արմէնիա» լրագրի խմբագրատունը : ԿԱՅԾԵՐԸ Հատոր Ա. 6 ֆր. և 50 սանթիմ : «Ջալալէդդին»ը, 2 ֆրանկ և 30 սանթիմ : Մարտիլէ

դուրս ամեն տեղի համար փոստի ծախքով հանդերձ՝ ԿԱՅԾԵՐԸ Հատոր Ա. 7 ֆրանկ : «Ջալալէդդին» 2 ֆր. և 50 սանթիմ :

Ա. Հ. ԿՐԻԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Գառնիքօր Ն. Ու. Բ. Անգլ. Հնդկաստան

Ներածող և արտածող վաճառական, յանձնակատար, աճրդախօսութեան յանձնակատար, մեծ քանակութեամբ ապրանքների պայմանագիր (քօնթրաթի) և ամեն տեսակ կաշիի գործարանատէր :

Վերայիշեալ զանազան ճիւղերին մէջ երկար ժամանակեայ փորձառութիւն ունենալով պատրաստ ենք յանձնարարութեամբ ընդունել վաճառքներ, պայմանաւոր վաճառման կամ հրապարակային աճուրդի համար, այնպիսի պայմաններով որ փոխադարձաբար շահաբեր և գոհացուցիչ լինին :

Եւրոպական վաճառքների փոխանակութեամբ մենք կրնանք զրկել ինչ քանակութեամբ ալ որ ուզուին, Հնդկաստանի մէջ գործուած ապրանքներ, առաջին կարգի ընտիր տեսակներէ, ինչպէս :

Լիւքսուոյի մանկական խաղալիքներ, Պէնարէսի արջի և ոսկեհամուկ չուխա, Մօրտաշաուտի արջիկոյ անօթներ, Տէլհիի ոսկեայ և արծաթեայ գոհարեղէններ, Գաշմիրի շալեր, կերպասներ, ևն. :

Ընդարձակ տեղեր ունենալով յանձնարարուած ապրանքներ ցոյցի դնելու և ծախելու համար, մենք կարող ենք ամենայն վստահութեամբ յանձնարարել մեր տունը ամեն անհայ կուզին գործով յարաբերութեան մանկ մեղ հետ և մենք չառ ուրախ պիտի լինինք եթէ տեղեկութիւններ և օրինակներ ընդունինք այն նպատակով :

Մեր տան մասին տեղեկութիւն ստանալ ուղղութիւն կարող են դիմել հետեւեալ գրամատուներին :

BANK OF BENGAL
ROHILCUND ET KUMAON BANK
AGRA BANK LIMITED

Եթէ պէտք լինի, պատրաստ ենք ուրիշ տեղեր ալ ցոյց տալ տեղեկութիւնների (références) համար :

Ուէ բան մեղ հաղորդելու համար պէտք է ուղղակի գրել մեղ անդրիքին լեզուով և մանրամասնօրէն, առաջարկուած գործին վերաբերեալ պայմաններն և դաշինքներն, կայացնելով :

ՏՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԿԻՐ

Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆ

Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.

ՄԱՐՍԷՅԼ

Հայրեն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLE
rue Vacon 50.